

Rajzolónak indult s szobrász lett

(Karcagi Kincses Kalendárium, 1993.)

Már az eligazítás is olyan karcagiasra sikeredett:

— Eljössz a Móricz Zsigmond utcáig. Nem, a házszám nincs kiírva, de nem messze a saroktól van egy nagy kőfal azon zöld fa hajlik ki. Ott lakunk.

Megtaláltam. Kispesten a kőfalat és a zöld fát, a kőfalba készített kapu túloldalán pedig Cs. Kovács Imrét, **Karcag** szülöttét, a sikeres szobrászművészt.

A „sikeres” jelzőt persze nem ő mondta, hanem a majd kétórás beszélgetésből szűrtem le. Néhány adat: 11 önálló kiállítás Budapesten és vidéken, ugyanitt 32 alkalommal vett részt csoportos kiállításokon. Egy önállóan mondható kiállítása volt már Karcagon is Bod Lászlóval és Somogyi Árpáddal együtt, egyszer pedig csak az ő alkotásait láthatták szülővárosának érdeklődő polgárai.

A tanítócsaládba 1936-ban született Imre-gyerekeknek volt kitől örökölnie a művészet iránti Hajlandóságát. Édesanyja grafikus volt, bár házassága után mesterségét nem gyakorolta. Gyermekei nevelését vállalta inkább a művészet helyett, de amikor kitűnt, hogy Imre-fiában rajzoló tehetség szunnyad, inspirálta ennek kiteljesedését.

Első rajzai, természetesen; a környezetét ábrázolták. Diáktársak, tanárok néznek ránk a sárgult papírokról.

— Szász Béla, Schwirián, Pataki Zsiga — mondogatjuk egymásnak a tanárok neveit,, ahogy egyik papír a másik után kerül elő egy rajzmappából.

— Ez meg Kiss Andris, Magyar Csaba, Balogh Laci — mutogatja Imre az osztálytársakat.

Aztán egy karikatúrán ő is látható. Létra tetején feszít, a kezében festőecset és mintha a feje felett festene. A létra aljában **Rusz** Laura tanárnő, mindenki Laura nénije áll és a következő párbeszédet őrzi a papír:

— Az eget fested, Kovács fiam?

— Igen, tanárnő kérem.

— ES árnyékolod is?

A gimnáziumban ezen kívül olyan lehetett, mint a többi diák. A cserkészletben a farkaskölyök-szintig vitte, vívni tanult, amikor Radványi Ottó volt a tornatanár, és részt vett az osztály nagyszerű színelőadásában, amikor A csikóst adták elő. Ezt nemcsak Karcagon, hanem Madarason is eljátszották, ahonnan gyalog indultak haza, mert csak soká jött volna vonat. Útközben zivatar kapta el őket, de a hangulat akasztófahumoros maradt, amint a sárban caplató társaságot megörökítette egy Cs. Kovács-rajz, „Kellott nekünk Madaras!” címmel.

Az '55-ös érettségi után, az addigi rajzoló múlttal a háta megett festő akart lenni, de a Képzőművészeti Főiskolára nem vették fel. Az érettségizettek műszaki intézetében esztergályosként kezdtem dolgozni — emlékezik a művész —, és emellett művészeti szabadiskolába jártam. Persze. festettem, rajzoltam, de közben átkacsingattam a szobrászokhoz

A kacsingatásból aztán az lett, hogy mikor '56-ban sikeres felvételt tett az Iparművészeti Főiskolán, akkor már Borsos Miklós tanítványaként a szobrászattal jegyezte el magát.

A főiskola elvégzése óta — ahogy ő mondja — szabadúszó. Ami ugyebár magyarul azt teszi, hogy munkahelye nincs, ha eladja a műveit, él, ha nem... De tulajdonképpen „nem” még nem volt, mert kezdetben az állami támogatás rendszerében kaptak munkát a kezdő művészek is, aztán pedig nevüket az ő nevét is megismerve érkeztek a megrendelések.

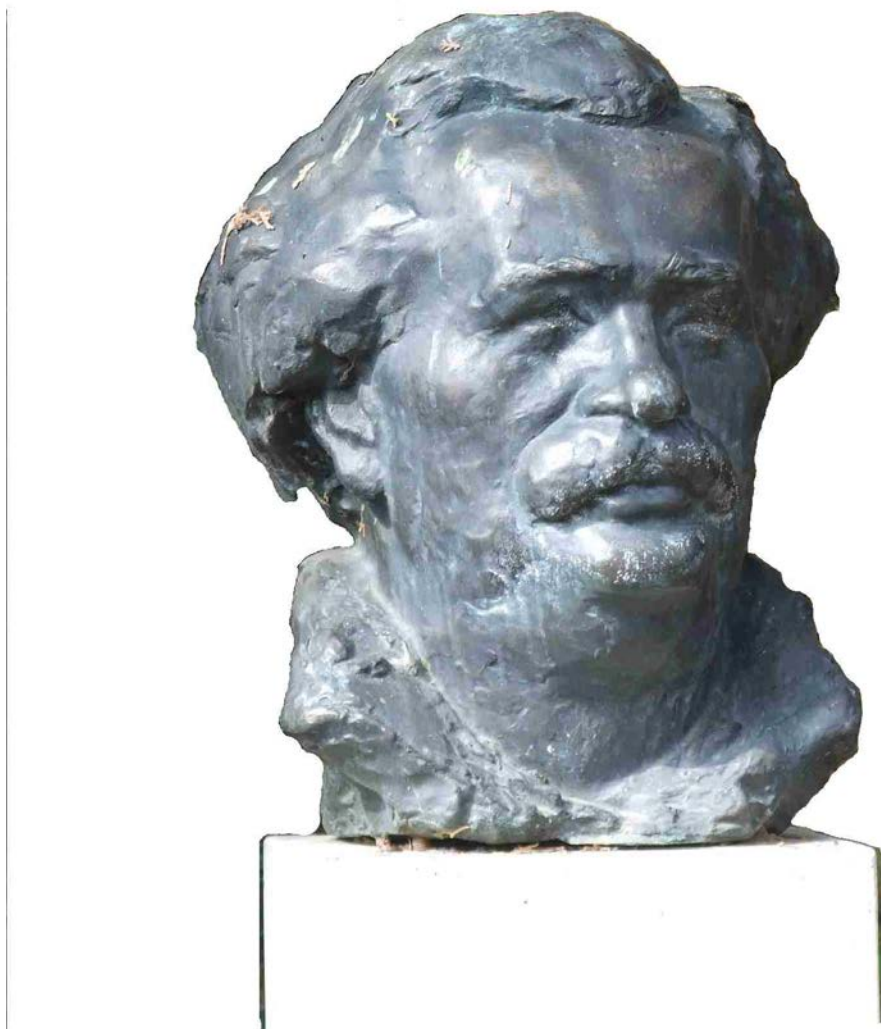
— A Múcsarnokban, az Ernst Múzeumban és máshol voltak azok a kiállítások — mondja Cs. Kovács Imre —, ahol az ember ismeretséget és megismertséget szerezhetett.

Teljes életművi leltárt nem csináltunk (meg korai is lenne), de megcsodálhattam az 1983-ban az Andrassy út 6-ba készített kovácsoltvas csillárjait fényképen és később a műteremben is láttam ezeknek az elemeit.

Vagy négy éve olyan megbízást kapott, hogy a kapesti házasságkötő terem akkor még csupasz falára készítsen „valamit”. Megtervezte, jóváhagyták, elkészítette az azóta ott díszlő plasztikát.

Említettem már a műtermet, amely a laikusnak is elárulja, milyen anyagokkal dolgozik a művész. Kalapácsok, hegesztőapparát és hegesztő elektródák sorakoznak a fal mellett és alapanyagok: bronz, réz, vaslemez.

Öntött bronz szobrok is kikerülnek a keze alól, mint például Móricz Zsigmond portréja (képünkön), amelyet a kispesti Vigadó előtt két éve állítottak fel.

Cs. Kovács Imre: Móricz Zsigmond (bronzöntés)

Összesen 21 munkája áll közterületeken, középületekben. Karcagon is található Cs. Kovács-alkotások: Gyórfy István portréja, valamint Ülő lány című szobra. Ezenkívül például Veszprémben, Kiskunfélegyházán és Salgótarjánban is látható egy-egy műve. Ez a salgótarjáni azért is különösen érdekes, mert a hagyományosnak mondható Cs. Kovács-anyagokkal szemben ez egy egydarab mészkőből kifaragott kice-oszlop.

— Jársz-e Imre mostanában Karcagon? — kérdeztem búcsúzóul.

— Elég sűrűn — mondja és kiürítjük borospoharainkat — hiszen édesanyám most is ott él. Ott is látogatom, meg a házon is mindig van csinálnivaló.

A szoba, ahol beszélgetünk, szintén a szülőföldet idézi. Csaknem száz karcagi tányér a falon, korsók, csobolyók és más edények a polcon, mint egy kis múzeumban.

Csakhogy ebben a múzeumban új és új alkotások születnek, hirdetve egy karcagi fiú művészi tehetségét.

Dede Sándor